

احكام غيبت

ويزماسخران و مبلغان

www.ketab.ir

سرشناسه	: زندگه ابراهیمی، علی، ۱۳۶۴ -
عنوان و نام پدیدآور	: احکام غیبت/ علی زندگه ابراهیمی/ ارزیاب علمی: سید محمود مرویان حسینی/ ارزیاب محتوایی: رضا ملوندی، حسین حیدری/ ویراستار: سید حمید حیدری ثانی، سید علی آقا حیدری/ تهیه و تدوین: مدیریت پژوهش و برنامه ریزی معاونت تبلیغات استان قدس رضوی/ تنظیم و تولید: اداره تولیدات فرهنگی.
مشخصات نشر	: مشهد: استان قدس رضوی، معاونت تبلیغات اسلامی، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۶۳ ص.: مصور (رنگی).
شابک	: 978-622-6090-63-6
وضعیت فهرست نویسی	: آفیا
یادداشت	: کتابخانه: ص. ۶۷ - ۶۹: همچنین به صورت زیر نویس.
موضوع	: غیبت (اخلاق اسلامی)
موضوع	: *Backbiting (Islamic ethics)
موضوع	: فقه جعفری -- رساله عملیه
موضوع	: *Islamic law, Ja'fari -- Handbooks, manuals, etc.*
موضوع	: فتاوی‌های شیعه -- قرن ۱۴
موضوع	: Fatwas, Shiites -- 20th century
شماره افزوده	: مرویان حسینی، سید محمود، ۱۳۴۴ - ناظر
شماره افزوده	: ملوندی، رضا، ۱۳۵۹ - ناظر
شماره افزوده	: حیدری، حسین، ۱۳۶۲ فروردین، ناظر
شماره افزوده	: استان قدس رضوی، مدیریت پژوهش و برنامه ریزی
شماره افزوده	: استان قدس رضوی، معاونت تبلیغات اسلامی
شماره افزوده	: استان قدس رضوی، اداره تولیدات فرهنگی
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۷ الف ۳/۳۰۱/۳ BP۲۵
رده بندی دیویی	: ۲۹۷/۴۳۴
شماره کتاب شناسی ملی	: ۵۵۵۳۳۱۶

عنوان: **رهیافت ۳۵ احکام غیبت**

گردآورنده: **علی زندگه ابراهیمی**

تنظیم و تولید: اداره برنامه ریزی معاونت تبلیغات اسلامی حرم مطهر رضوی

ویراستار: **سید علی آقا حیدری و سید حمید حیدری ثانی**

ارزیاب علمی: **حجت الاسلام والمسلمین سید محمود مرویان حسینی**

ارزیاب محتوایی: **حجج الاسلام والمسلمین رضا ملوندی و حسین حیدری**

طراح جلد: **سید حسن موسی زاده**

صفحه آرا: **محمود کریم پور**

ناشر: **انتشارات زائر رضوی**

چاپخانه: **مؤسسه فرهنگی قدس**

نوبت چاپ: **اول، ۱۴۰۰**

شمارگان: **۵۰۰**

شابک: **۹۷۸-۶۲۲-۶۰۹۰-۶۳-۶**

قیمت: **۵۰۰۰۰ ریال**

نشانی: **مشهد، حرم مطهر، صحن پیامبر اعظم (ص)، باب الهادی (ع)**

اداره برنامه ریزی معاونت تبلیغات.

سندوق پستی: **۳۵۱-۹۱۷۳۵** تلفن: **۰۵۱-۳۲۰۰۲۹۴۲**

سامانه پیامکی دریافت پیشنهادها و انتقادهای: **۳۰۰۰۸۰۲۲۲۲**

حق چاپ محفوظ است.

پیشگفتار	۹
درآمد	۱۱
مقدمه گردآورنده	۱۲

فصل اول

تعریف غیبت و زمینه و عوامل تحقق آن	۱۵
تعریف غیبت در اصطلاح فقهی	۱۷
حکم غیبت کردن	۱۸
بررسی شروط و عوامل تحقق غیبت	۱۸
۱. بیان غیب؛ در مقابل بیان محاسن غیبت شونده	۱۸
تفصیل نظر امام خامنه‌ای مَظَلَّةُ الْعَالی	۱۹
مقصود از غیب در غیبت	۲۰
چند مثال برای غیب	۲۰
ذکر غیب متعلقات شخص؛ نه خود شخص	۲۱
تفصیل نظر امام خامنه‌ای مَظَلَّةُ الْعَالی	۲۱
۲. بیان کردن غیب؛ در مقابل صرف تصور ذهنی آن	۲۲
تصور بدی فرد در ذهن	۲۲
اقسام غیبت؛ زبانی، فعلی، کنایه‌ای، کتبی و	۲۲
خلاصه نظر فقهی	۲۳
تفصیل نظر فقهی	۲۳
۳. واقعیت داشتن مطلب؛ وجود غیب در غیبت شونده	۲۵
۴. پنهان و مستور بودن غیب	۲۵
مقصود از پنهان بودن غیب و کشف آن	۲۵
گفت‌وگویی تقلید از آداب و رسوم ظاهری و لهجه‌های اقوام مختلف؛ امور غیرمستور ..	۲۶
۵. قصد اهانت به غیبت شونده و مذمت و انتقاص او	۲۷
خلاصه نظر فقهی	۲۸
تفصیل نظر امام خامنه‌ای مَظَلَّةُ الْعَالی	۲۸
۶. شناختن غیبت شونده	۲۹
منظور از شناخت در بحث غیبت چیست؟	۲۹
غیبت افراد مشهور؛ بازیکنان، سیاست‌مداران و	۳۰
غیبت فرد ناآشنایی که شخص در حال دیدنش است	۳۱
اطرافیان غیبت شونده را بشناسد، نه خودش را	۳۲
احتمال شناخت غیبت شونده در آینده	۳۲

۷. رضایت یا نارضایتی غیبت شونده ۳۳
۸. معین بودن غیبت شونده ۳۳
- غیبت از گروه ۳۵
۹. مذهب غیبت شونده ۳۶
۱۰. وجود شنونده و قصد شنواندن ۳۷
- شنونده‌ای که وجودش کالعدم است: ناشنوا، طفل و ۳۷
- شنونده کودک ممیز یا مجنون باشد ۳۷
۱۱. زنده بودن غیبت شونده؛ غیبت اموات ۳۸
۱۲. بلوغ غیبت شونده؛ غیبت بچه نابالغ ممیز یا غیرممیز ۳۸
- الف. غیبت از فرد نابالغ ممیز ۳۸
- ب. غیبت از فرد نابالغ غیرممیز ۳۹
۱۳. عاقل بودن غیبت شونده؛ غیبت مجنون ۳۹
۱۴. غایب بودن غیبت شونده ۴۰
۱۵. بیگانه بودن یا دوست و خویشاوند بودن غیبت شونده ۴۰
۱۶. قصد غیبت ۴۰

فصل دوم

- مستثنیات غیبت؛ بررسی مصادیق مطرح شده برای جواز غیبت ۴۱
- الف. قاعده و معیار کلی در مصادیق جواز غیبت ۴۲
- خلاصه نظر فقها ۴۳
- تفصیل نظر برخی از فقها ۴۳
- ب. بررسی مصادیق مطرح شده برای جواز غیبت ۴۴
۱. غیبت فرد متجاهر به فسق ۴۴
- مراد از متجاهر به فسق ۴۴
- حکم غیبت فرد متجاهر به فسق ۴۵
- غیبت شخص فاسق مُصر و غیرمتجاهر ۴۶
- غیبت متجاهری که عذر می‌آورد ۴۶
- تفصیل نظر امام خامنه‌ای مد ظله العالی ۴۶
۲. غیبت فرد مظلوم از ظالم و محدوده آن؛ تظلم مظلوم ۴۷
- ۱.۲. قدر مسلم در جواز غیبت از باب تظلم مظلوم ۴۷
- ۲.۲. بررسی قیود مطرح شده در عنوان «تظلم مظلوم» ۴۷
- ۱.۲.۲. هدف از غیبت، درخواست کمک باشد ۴۷
- ۲.۲.۲. بیان همان ظلم ظالم ۴۸
- ۳.۲.۲. غیبت ظالم توسط غیرمظلوم ۴۸
۳. مشورت دادن؛ نصیح مستشیر ۴۹

الف . مشورت دادن به کسی که از انسان درخواست مشورت کرده است .	۴۹
ب . مشورت دادن ابتدایی و بدون درخواست مشاوره	۵۰
تفصیل نظر فقها	۵۰
اظهار سوءظن به اشخاص در مقام مشورت	۵۲
۴ . نهی از منکر	۵۳
۵ . شهادت دادن	۵۴
الف . در جایی که از انسان تقاضای شهادت کنند	۵۴
ب . در جایی که از انسان تقاضای شهادت دادن نشود	۵۴
جرح رواات حدیث	۵۵
اهمیت قضا و روایت	۵۶
۶ . جرح شهود	۵۷
۷ . دفع ضرر از غیبت شوندہ	۵۸
۸ . دفع ضرر از غیر غیبت شوندہ؛ اشخاص و بیت المال و	۵۹
۹ . جلوگیری از رواج بدعت، فساد، فتنه و مطالب باطل در عقیده و عمل .	۵۹
تفصیل نظر امام خامنه‌ای مأظنه العالی	۶۰
۱۰ . بررسی مسائل اجتماعی و انتقادهای سازنده	۶۲
لزوم قطع به جواز غیبت برای حلیت آن	۶۳

فصل سوم

۶۵ . بررسی وظایف غیبت کننده	۶۵
۱ . توبه	۶۷
۲ . حلالیت طلبیدن از غیبت شوندہ	۶۷
۱ . ۲ . وقتی که حلالیت طلبیدن مفسده دارد یا ممکن نیست	۶۷
۲ . ۲ . حلالیت طلبیدن مفسده ندارد و ممکن است	۶۸
۳ . استغفار کردن برای غیبت شوندہ	۶۹
۴ . جبران آبروی غیبت شوندہ	۶۹

فصل چهارم

۷۱ . استماع غیبت	۷۱
معنای استماع غیبت	۷۲
حکم گوش دادن به غیبت	۷۲
صورت های استثنا شده از حکم حرمت استماع غیبت	۷۴
گوش کردن غیر مستقیم غیبت از ضبط صوت و تلویزیون و	۷۵
غیبت نبودن عمل غیبت کننده، از نظر مرجع تقلید او	۷۵
وظایف مستمع غیبت	۷۶

عبدالسلام از امام رضا علیه السلام شنید که فرمودند: «رَجِمَ اللَّهُ عَبْدًا أَحْيَا أَمَرْنَا». (خداوند رحمت کند کسی را که امر ما را زنده می‌کند). عرض کرد: «چگونه امر شما را زنده می‌کند؟» علی بن موسی الرضا علیه السلام در پاسخ فرمودند: «يَتَعَلَّمُ عُلُومَنَا وَيُعَلِّمُهَا النَّاسَ فَإِنَّ النَّاسَ لَوْ عَلِمُوا مُحَاسِنَ كَلَامِنَا لَاتَّبَعُونَا.» (علوم ما را فرامی‌گیرد و آن را به مردم تعلیم می‌دهد... زیرا اگر مردم از زیبایی‌های کلام ما آگاهی می‌یافتند، از ما پیروی می‌کردند).

«معاونت تبلیغات آستان قدس رضوی» مفتخر است در راستای رسالت خود مبنی بر اشاعه فرهنگ تشیع و پاسخ‌گویی به سؤالات شرعی مردم در این حوزه گسترده از دین، محتوای پیش‌رو را به استادان فرهیخته تقدیم کند. در این نوشتار تلاش شده است علاوه بر ارائه اطلاعات و محتوایی غنی، پاسخی مناسب با محتوایی یکسان در اختیار استادان قرار داده شود تا از تشویش خاطر مراجعان به سبب دریافت جواب‌های متفاوت جلوگیری شود.

اهداف اصلی تهیه و تنظیم این قبیل نوشتارها عبارت‌اند از: تلخیص کتاب‌های تخصصی موجود در این حوزه؛ جمع‌بندی جواب‌ها؛ بی‌نیاز کردن استادان از رجوع به منابع پُرشمار در هنگام پاسخ‌گویی. برای رسیدن به این مهم، کارگروهی از استادان و کارشناسان فرهیخته این اداره، هر موضوع پیشنهادی را موشکافانه بررسی می‌کنند و محصول تلاش خویش را به داوری هیئت علمی می‌گذارند.

مجموعه کتاب‌های رهیافت در چهار موضوع کلی تدوین می‌شود: رهیافت احکام، رهیافت اعتقادی، رهیافت تربیتی و رهیافت ترکیبی که مرکب از هر سه موضوع قبل است. بی‌شک بررسی دقیق و نگاه نقادانه شما فرهیخته گران قدر، خدمتگزاران را در بهبود کیفی این

مجموعه یاری خواهد کرد.

جبهه خضوع به درگاه قدسی احدیت می‌ساییم، به شکرانه توفیق خدمتی که حضرتش در بارگاه ملکوتی و سراسر نورِ امام‌رضا علیه‌السلام ارزانی‌مان فرموده است. امید است بتوانیم به پاس این افتخار و با استعانت از آن امام همام علیه‌السلام، به مصداق روایت نورانی آغازین، جرعه‌ای از علم حقیقی بنوشیم و به تشنگان راستین آن نیز بنوشانیم.

معاونت تبلیغات اسلامی آستان قدس رضوی

www.ketab.ir

